

Sygn. akt I ACa 83/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Jadwiga Chojnowska
Sędziowie	:	SA Elżbieta Borowska (spr.) SA Elżbieta Bieńkowska
Protokolant	:	Izabela Lach

po rozpoznaniu w dniu 18 maja 2018 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z o.o. w Ł.**

przeciwko (...) **w O.**

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 24 listopada 2017 r. sygn. akt I C 452/17

I. zmienia zaskarżony wyrok o tyle, że:

a) w pkt I zasądza kwotę 64.167 (sześćdziesiąt cztery tysiące sto sześćdziesiąt siedem) złotych;

b) w pkt III zasądza kwotę 2.863,34 (dwa tysiące osiemset sześćdziesiąt trzy 34/100) złotych;

II. oddala apelację pozwanego w pozostałym zakresie, zaś apelację powódki w całości;

III. zasądza od powódki na rzecz pozwanego 4.978 zł tytułem zwrotu części kosztów postępowania apelacyjnego.

(...)

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka z o.o. w Ł. domagała się zasądzenia od pozwanego Województwa (...) kwoty 290.370,67 zł z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 236.442,30 zł od dnia 6 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 53.928,37 zł od dnia 22 października 2014 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu wskazała, że w dniu 8 października 2010 r. złożyła na wymaganym formularzu wniosek o dofinansowanie projektu projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa w ramach konkursu nr(...) z zakresu osi priorytetowej 1. – przedsiębiorczość, który został zarejestrowany pod numerem: (...)i przekazany do oceny formalnej. Pozwany wezwał powódkę do uzupełnienia wniosku, w tym złożenia oświadczenia o nieotrzymaniu od momentu złożenia wniosku pomocy publicznej na dany projekt innej, niż de minimis oraz o nieotrzymaniu od momentu złożenia wniosku pomocy de minimis lub w przypadku otrzymania ww. pomocy złożenia dokumentów zgodnie ze wzorem załącznika wymaganego z wnioskiem o dofinansowanie projektu nr 12 i 13. W odpowiedzi powódka złożyła oświadczenie o nieotrzymaniu pomocy de minimis do dnia złożenia wniosku, pozostając w mylnym przekonaniu, że obejmuje ono okres od rozpoczęcia realizacji programu, czyli od 1 stycznia 2011 r. Następnie w dniu 23 grudnia 2010 r. strony zawarły umowę o dofinansowanie projektu „Wzrost konkurencyjności Mleczarni E. poprzez promocje produktów związanych z (...) (...)”, nr (...). Pismem z dnia 10 listopada 2011 r. pozwana przekazała pozwanemu informację dotyczącą pomocy de minimis w latach 2008 – 2010. Umowa była ośmiokrotnie zmieniana aneksami. W dniu 22 października 2014r. powódka wystosowała wniosek o płatność końcową. Następnie pozwany pismem z dnia 14 grudnia 2016 r. rozwiązał umowę z powódką z tym uzasadnieniem, że powódka wykorzystwała przyznane środki finansowe niezgodnie z przepisami prawa i procedurami.

W ocenie powódki umowa z dnia 23 grudnia 2010 r. w ogóle nie powinna być zawarta, a jej wniosek powinien zostać zdyskwalifikowany. Pozwany w okresie od dnia 12 listopada 2011 r. do dnia 18 listopada 2011 r. znał już okoliczności przesądzające o nieważności umowy. Dochowując wymaganej staranności winien też wiedzieć, że wykonanie umowy było obiektywnie niemożliwe, a niemożliwość świadczenia miała charakter prawny. W konsekwencji, pozwany powinien naprawić szkodę, którą wyrządził kontynuując wykonywanie umowy. Winien zwrócić powódce kwotę wykorzystanej gwarancji bankowej wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 6 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty, a także wartości wydatków kwalifikowanych, poniesionych przez powódkę w kwocie 53.928,37 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 22 października 2014 r. do dnia zapłaty.

Pozwany (...) (...) wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu.

Wskazał, że w dacie zawarcia umowy nie miał wiedzy, iż powódka przekroczyła dozwolony próg pomocy de minimis. Za zawinione uznał zachowanie powódki, które wprowadziło w błąd pozwanego przy zawarciu umowy o dofinansowanie. Powódka dobrowolnie przystąpiła do konkursu nr(...) w którym jako przedsiębiorca mogła aplikować wyłącznie o dofinansowanie stanowiące pomoc de minimis. Informacje jakie miała dołączyć powódka dotyczyła już otrzymanej pomocy. Ponadto zgodnie z postanowieniami instrukcji wypełniania załączników do wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 do konkursu beneficjent był zobowiązany dostarczyć zaświadczenia o otrzymanej w ciągu 3 lat kalendarzowych pomocy de minimis oraz załącznik nr 13. Pozwany nie zgodził się twierdzeniem, iż powódka pozostawała w nieświadomości co do zakresu czasowego, który miał zostać objęty oświadczeniem o uzyskanej pomocy de minimis. Kwestionował zaistnienie pierwszej z przesłanek art. 387 k.c.

Odnosząc się do zagadnienia roszczenia odszkodowawczego, pozwany wskazał, że powoływana się przez powódkę konstrukcja prawną tzw. culpa in contrahendo nie może mieć zastosowania, skoro to powódka przedstawiła nierzetelne informacje. To na powódce w przypadku uznania, że umowa była dotknięta wadą nieważności, ciążył obowiązek naprawienia szkody. Ponadto powódka nie udowodniła, że wyrządzono jej szkodę. Pozwany twierdził, że słusznie rozwiązał umowę o dofinansowanie, skoro powódka wykorzystwała przekazane dofinansowanie niezgodnie z przepisami prawa. Natomiast odnośnie twierdzeń dotyczących gwarancji bankowej zauważył, że gwarancja bankowa

nie miała akcesoryjnego charakteru i chybiony jest zarzut powódki w postaci braku możliwości skorzystania z gwarancji bankowej przez pozwanego.

Wyrokiem z dnia 24 listopada 2017 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie zasądził od pozwanego (...) (...) na rzecz powódki (...) Spółka z o.o. w Ł. kwotę 69.906 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lutego 2017 r. do dnia zapłaty (pkt I), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II), zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 2.114, zł tytułem kosztów procesu (pkt III).

Powyższy wyrok został wydany w oparciu o następujące ustalenie:

W 2010 r. (...) (...) jako Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Warmia i Mazury na lata 2007 -2013 ogłosił nabór wniosków na dofinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa w ramach konkursu nr (...) z zakresu osi priorytetowej 1. – przedsiębiorczość. W komunikacie o ogłoszeniu konkursu określono wszystkie akty prawne, na podstawie których udzielano pomoc.

W instrukcji wypełniania załączników do wniosku o dofinansowanie projektu wskazano, że konieczne jest złożenie załącznika nr 13 w postaci formularza informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis, stanowiący załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz.U. Nr 53, poz. 312). Wyjaśniono, że wnioskodawca może ubiegać się o dofinansowanie w formie pomocy de minimis na zasadach określonych w Rozporządzeniu KE (WE) Nr 1998/2006 z dnia 25 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 379/5) oraz Rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 02 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz.U. Nr 185, poz. 1317). Wysokość pomocy de minimis w ostatnich trzech latach kalendarzowych nie mogła przekroczyć 200 tys. Euro. Za datę ubiegania się o pomoc należało rozumieć datę złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Załącznik był wymagany w przypadku projektów objętych pomocą de minimis.

Ponadto zawarto zapis, że jeżeli beneficjent nie uzyskał od momentu złożenia wniosku o dofinansowanie projektu pomocy publicznej, innej niż de minimis na dany projekt, o którego dofinansowanie się stara oraz nie uzyskał pomocy de minimis zobowiązany był złożyć oświadczenie. Jeżeli otrzymał pomoc publiczną, inną niż de minimis lub pomoc de minimis zobowiązany był złożyć ponownie załącznik nr 13.

Instrukcja została zamieszczona na stronie internetowej wraz z ogłoszeniem naboru wniosków.

Powódka w dniu 8 października 2010 r. złożyła na wymaganym formularzu wniosek o dofinansowanie projektu, który został zarejestrowany pod numerem: (...)i przekazany do oceny formalnej. Celem projektu był wzrost konkurencyjności Mleczarni E. poprzez promocję ekologicznych produktów firmy za pomocą wskazanych materiałów promocyjnych związanych z (...) (...) i zwiększenie dochodów z produktów ekologicznych o 50% do końca 2013 roku. We wniosku powódka oświadczyła, że projekt dotyczy udzielania pomocy de minimis, oraz że nie zachodzi żadna z przesłanek uniemożliwiająca podmiotowi ubieganie się o dofinansowanie z (...), zgodnie z art. 207 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Ponadto w liście załączników wymaganych w chwili złożenia wniosku powódka wskazała, że przedstawienie dokumentu w postaci formularza informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis stanowiący załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie jej nie dotyczy.

Pismem z dnia 19 listopada 2010 r. pozwany poinformował powódkę, że przedmiotowy wniosek jest formalnie poprawny i został przekazany do oceny merytorycznej.

Pismem z dnia 29 listopada 2010 r. pozwany wezwał powódkę do złożenia oświadczenia o nieotrzymaniu od momentu złożenia wniosku pomocy publicznej na dany projekt innej niż de minimis oraz o nieotrzymaniu od momentu złożenia

wniosku pomocy de minimis lub w przypadku otrzymania ww. pomocy złożenia dokumentów zgodnie ze wzorem załącznika wymaganego z wnioskiem o dofinansowanie projektu nr 12 i 13.

W odpowiedzi powódka złożyła oświadczenie, że od momentu złożenia wniosku nie uzyskała pomocy publicznej innej, niż de minimis na finansowanie ww. projektu oraz pomocy de minimis.

W dniu 21 grudnia 2010 roku (...) (...) wybrał projekt powódki do dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013.

Następnie w dniu 23 grudnia 2010 r. strony zawarły umowę o dofinansowanie projektu „Wzrost konkurencyjności(...) E. poprzez promocje produktów związanych z (...) (...)”, nr (...). Umowa ta określała szczegółowe zasady i warunki na jakich dokonywane będzie przekazywanie, wykorzystywanie i rozliczenia środków europejskich ((...)) i dotacji celowej poprzez dofinansowanie, w formie refundacji lub zaliczki części wydatków kwalifikowanych poniesionych przez beneficjenta na realizację projektu. W ramach umowy beneficjent oświadczył, że w przypadku projektu nie następuje nakładanie się pomocy przyznanej z funduszy Unii Europejskiej ani krajowych środków publicznych oraz zobowiązał się do przestrzegania przepisów wspólnotowych w zakresie realizacji wspólnotowych polityk horyzontalnych, w szczególności ochrony środowiska. Strony ustaliły wartość projektu na kwotę 1 885 430 zł oraz wydatki kwalifikowane na kwotę 1 556 500 zł, w tym środki europejskie ((...)) w kwocie 661 512, 50 zł (42%), współfinansowanie w kwocie 116 737,50 zł (7,5 %), wkład własny beneficjenta w kwocie 778 250 zł co stanowi 50% wydatków kwalifikowanych. W wyniku zawarcia umowy przyznano beneficjentowi na warunkach, w trybie i zasadach dofinansowanie stanowiące nie więcej niż 50 % kwoty wydatków kwalifikowanych projektu w kwocie 778 250 zł w tym 661 512,50 zł ze środków europejskich oraz 116 737,50 zł w formie współfinansowania. Warunkiem wypłaty środków dofinansowania przez instytucję zarządzającą (...) było dostarczenie przez beneficjenta do instytucji zarządzającej (...) dokumentu potwierdzającego ustanowienie dodatkowego zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy w postaci weksla własnego in blanco wraz z deklaracją wekslową oraz dodatkowego zabezpieczenia umowy w formie zapewniającej należyte zabezpieczenia transakcji. Beneficjent zobowiązał się do wydatkowania na realizację projektu wkładu własnego w wysokości 778 250 zł oraz pokrycia ze środków własnych wszelkie wydatki niekwalifikowalne w ramach projektu. Poniesienie przez Beneficjenta wydatków kwalifikowanych w kwocie większej niż ww. nie stanowiło podstawy do zwiększenia przyznanej kwoty dofinansowania. Ustalono także, że rozliczeniu będą podlegać jedynie wydatki kwalifikowane, poniesione przez beneficjenta nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2007 r. i nie później niż w dniu zakończenia finansowego realizacji projektu. W przypadku gdy beneficjent będzie zobowiązany do stosowania przepisów o zamówieniach publicznych, wydatki będą kwalifikowane wyłącznie jeżeli zostały poniesione zgodnie z tymi przepisami. W par. 3 ust. 1 pkt 1-4 strony ustaliły okres jej realizacji na czas 01.09.2010 r. (dzień rozpoczęcia) do 31 grudnia 2013 r., wskazując dwa dodatkowe terminy tj. rozpoczęcia rzeczowego realizacji (01 stycznia 2011 r.), zakończenia rzeczowego realizacji (31 grudnia 2013 r.).

Beneficjent zobowiązał się do realizacji projektu z należytą starannością w szczególności ponosząc wydatki celowo, rzetelnie, racjonalnie i oszczędnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i procedurami w ramach programu oraz w sposób, który zapewni prawidłową i terminową realizację projektu oraz osiągnięcie celów, który zakładanych we wniosku o dofinansowanie projektu. Strony ustaliły także, że beneficjent będzie ponosił wyłączną odpowiedzialność wobec osób trzecich za szkody powstałe w związku z realizacją projektu.

Dofinansowanie miało zostać przekazane w formie refundacji wydatków kwalifikowanych poniesionych wcześniej przez beneficjenta na realizację projektu oraz zaliczki przekazywanej beneficjentowi w jednej lub kilku transzach stanowiącej część przyznanego dofinansowania. Realizacja wydatków miała nastąpić przez przekazanie beneficjentowi dofinansowania w postaci płatności pośrednich i płatności końcowych dokonywanych przelewem na rachunek bankowy beneficjenta. W przypadku refundacji weryfikacja wniosku o płatność wraz z przekazaniem beneficjentowi dofinansowania miała odbyć się w terminie do 3 miesięcy od dnia złożenia przez beneficjenta wniosku o płatność wraz z załącznikami jednak nie wcześniej niż po podpisaniu umowy z wykonawcą oraz wniesieniu prawidłowo ustanowionego przez beneficjenta zabezpieczenia. Ustalono, że przy realizacji projektu beneficjent będzie korzystał z zaliczki.

W § 9 umowy zastrzeżono, że jeżeli zostanie stwierdzone, że beneficjent wykorzystał część lub całość dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem bez zachowania obowiązujących procedur lub pobrał całość lub część dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem, bez zachowania obowiązujących procedur lub pobrał całość lub część dofinansowania w sposób nienależny albo w nadmiernej wysokości beneficjent zobowiązał się do zwrotu tych środków odpowiednio w całości lub w części wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych. Instytucja Zarządzająca zobowiązana była wezwać beneficjenta do zwrotu środków wraz z odsetkami na rachunek bankowy w części dotyczącej współfinansowania (15 % zwracanej kwoty) oraz w części dotyczącej płatności ze środków europejskich (85% lub 100 % zwracanej kwoty) w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania lub do wyrażenia pisemnej zgody na pomniejszenie kolejnych płatności na rzecz beneficjenta o kwotę podlegającą zwrotowi w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania. W sytuacji gdy kwota nieprawidłowo wykorzystanego lub pobranego dofinansowania będzie wyższa niż kwota pozostała do refundacji lub nie było możliwe dokonanie potrącenia, a beneficjent nie dokona w wyznaczonym terminie zwrotu Instytucja Zarządzająca posiadała uprawnienie do podjęcia czynności zmierzających do odzyskania należnych środków dofinansowania z wykorzystaniem dostępnych środków prawnych, w szczególności zabezpieczenia. Ustalono, że od środków dofinansowania wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, bez zachowania odpowiednich procedur lub pobranych w sposób nienależny albo w nadmiernej wysokości będą naliczane odsetki od dnia przekazania środków na dofinansowanie na rachunek beneficjenta.

W § 11 wskazano, że prawnym zabezpieczeniem niniejszej umowy jest weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową. Ponadto beneficjent zobowiązał się do ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia umowy w formie zapewniającej należyte zabezpieczenie transakcji. Ustanowienie dodatkowego zabezpieczenia miało nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni roboczych od dnia podpisania umowy po uzyskaniu akceptacji Instytucji Zarządzającej. W szczególnie uzasadnionych przypadkach termin ten mógł być zostać wydłużony do 80 dni od dnia zawarcia umowy. Na podstawie zapisów umowy Instytucja Zarządzająca była także uprawniona do dokonywania kontroli właściwej realizacji projektu oraz wykorzystywania dofinansowania na zasadach określonych w umowie.

W dniu podpisania umowy wystawiono zaświadczenie o udzielonej pomocy de minimis, w którym wskazano, że pomoc publiczna udzielona w dniu 23 grudnia 2010r. o wartości 778 250,00 zł, stanowiąca równowartość 195 860,07 Euro jest pomocą de minimis.

Umowa była ośmiokrotnie zmieniana aneksami z: 04 marca 2011 r., 22.09.2011 r., 06 grudnia 2011 r., 13 marca 2012 r., 21 grudnia 2012 r., 7 listopada 2013 r., 12 maja 2014 r., 22 października 2014 r.

Pismem z dnia 09 listopada 2011 r. pozwany wezwał powódkę do przedstawienia informacji o uzyskanej pomocy de minimis w okresie roku podatkowego, w którym podpisano umowę oraz 2 poprzednich lat podatkowych ze szczególnym uwzględnieniem daty otrzymania pomocy, kwoty wsparcia, nazwy podmiotu udzielającego pomocy.

Powódka pismem z dnia 10 listopada 2011 r. przekazała informację dotyczącą udzielonej pomocy de minimis w latach 2008 – 2010, wskazując, że otrzymywała pomoc w okresie od 15 lipca 2008 r. do dnia 27 października 2010 r. łącznie 87 764,16 zł (22 197,98 Euro), w tym w miesiącu październiku 2010 r. otrzymała pomoc de minimis w kwotach: 4.659,95 Euro i 4.689,96 Euro.

Pismem z dnia 18 listopada 2011 r. pozwany podniósł, że zgodnie z informacją uzyskaną od beneficjenta, powód przed podpisaniem umowy wykorzystał limit pomocy de minimis w kwocie 22 197, 98 Euro. Wskazał, że konieczne jest obniżenie kwoty dofinansowania do 706.403,73 zł (46,39% wydatków kwalifikowanych).

Aneksem z dnia 6 grudnia 2011 r. zmniejszono poziom dofinansowania do 706.403,73 zł, tj. do 46,39 % wydatków kwalifikowanych, w tym 600.443,16 zł stanowiących środki europejskie oraz kwotę 105 960,56 zł stanowiących współfinansowanie. Beneficjent zobowiązał się do wydatkowania na realizację projektu wkładu własnego w wysokości 816 346,28 zł. W ramach zabezpieczenia umowy strony wskazały weksel własny wraz z deklaracją wekslową oraz gwarancję bankową.

Pismem z dnia 18 września 2013 r. powódka wskazała, że w wyniku realizacji projektu dochód na koniec 2010 roku wyniósł 129 097, 21 zł natomiast na dzień 30 czerwca 2013 r. zysk przedsiębiorstwa wyniósł 180.427,87 zł. Ponadto wskazała, że przychody ze sprzedaży produktów ekologicznych stanowią ponad 90 % całkowitych przychodów przedsiębiorstwa.

Pismem z dnia 14 marca 2014 r. powódka wskazała, że dochód na koniec roku 2013 wyniósł 235.938,64 zł.

W dniu 22 października 2014 r. powódka wystosowała do pozwanego wniosek o płatność końcową. Pozwany poinformował powódkę, że weryfikacja powyższego wniosku została wstrzymana do czasu potwierdzenia przez Biuro Kontroli prawidłowej weryfikacji projektu. W sprawie pojawiły się wątpliwości, jak należy rozumieć pojęcie „dzień uzyskania pomocy”, mający wpływ na przyznawane świadczenie.

Powódka pismami z dnia 27 marca 2015 r., 4 listopada 2015 r, 11 stycznia 2016 r. zwracała się do pozwanego o udzielenie informacji odnośnie terminu zakończenia czynności kontrolnych, podnosząc, że formalnie projekt został zakończony w dniu 31 grudnia 2013 roku, natomiast wniosek o płatność został złożony w dniu 22 października 2014 roku.

Następnie pismem z dnia 12 lipca 2016 r. powódka wystosowała do pozwanego przedsądowe wezwanie do zapłaty kwoty 53 928,37 zł tytułem płatności końcowej. W odpowiedzi pozwany podał, że w wyniku prowadzonych działań sprawdzających zgodność projektu z obowiązującymi przepisami, nie potwierdzono prawidłowości projektu, wobec tego nie jest możliwe zatwierdzenie wniosku o płatność końcową.

Pismem z dnia 14 grudnia 2016 r. pozwany wskazał, że rozwiązuje z powódką umowę z dnia 23 grudnia 2010 r. z tym uzasadnieniem, że wystąpiły przesłanki jej rozwiązania z par. 19 ust. 2 pkt 1 umowy, ponieważ powódka wykorzystwała środki niezgodnie z przepisami prawa i procedurami właściwymi dla Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007 - 2013. Jednocześnie w związku z rozwiązaniem umowy o dofinansowanie projektu pozwany wezwał (...) Sp. z o.o. do zwrotu kwoty 166.537,30 zł wraz z odsetkami.

Pismem z dnia 30 grudnia 2016 r. pozwany wezwał gwaranta – (...)w J. do zapłaty kwoty 166.537,30 zł wraz z odsetkami określonymi jak dla zaległości podatkowych liczonych od dnia przekazania środków do dnia zapłaty. W wezwaniu wskazał, że beneficjent wykorzystał środki przyznane umową z dnia 23 grudnia 2010 r. niezgodnie z przepisami prawa oraz z procedurami zawartymi m.in.w zapisach SZOP.

Następnie powódka pismem z dnia 8 lutego 2017 r. wskazała, że przyczyny wypowiedzenia nie odpowiadają rzeczywistemu stanowi sprawy, albowiem wnioskodawca nie zataił żadnych okoliczności dotyczących otrzymanej przed rokiem 2010 pomocy de minimis. Powódka wskazała, że w wyniku działania pozwanego poniósł szkodę w kwocie równej wykorzystanej gwarancji bankowej (166 537,30 zł wraz z odsetkami) oraz niezrealizowanej płatności końcowej. Powyższe spowodowało obowiązek pozwanego do kompensaty szkody. Pismo zostało doręczone pozwanemu w dniu 9 lutego 2017 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy podjął się oceny, czy zawarta umowa jest ważna.

Wskazał, że pomoc de minimis to wsparcie państwa udzielane przedsiębiorcom, które nie wymaga notyfikacji Komisji Europejskiej. Wsparcie to z założenia ma stanowić pomoc niewielkich rozmiarów, nie powodujących naruszenia konkurencji na rynku wewnętrznym Unii Europejskiej. Zauważył, że pojęcie pomocy przyznawanej przez Państwa Członkowskie Unii Europejskiej zawarte jest w art. 107 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (odpowiednik dawnego art. 87 traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Dz. Urz. UE 2006 C 321E). W myśl art. 107 ust. 1 (...) z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.

Stosownie do art. 108 ust. 1 i ust. 3 ww. aktu (odpowiednik dawnego art. 88 Traktatu o ustanowieniu Wspólnoty Europejskiej) komisja we współpracy z Państwami Członkowskimi była uprawniona do badania systemów pomocy istniejących w tych Państwach oraz miała być informowana, w czasie odpowiednim do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy.

W rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu (aktualnie art. 107 i 108 Traktatu) do pomocy de minimis (Dz.U.UE.L 2006.379.5) obowiązującym w czasie zawarcia przedmiotowej umowy o dofinansowanie wskazano, że kwota dopuszczalnej pomocy de minimis przyznana dowolnemu podmiotowi gospodarczemu nie może przekraczać 200 000 euro w dowolnie ustalonym okresie trzech lat budżetowych. Pułapy te stosuje się bez względu na formę i cel pomocy de minimis, a także bez względu na to, czy pomoc przyznana państwu członkowskiemu jest w całości, czy w części finansowana z zasobów Wspólnoty (art. 2). Stosownie do pkt. 9 wyżej wymieniony okres ustala się poprzez odniesienie do lat podatkowych stosowanych przez podmiot gospodarczy w danym państwie członkowskim, a okres trzech lat należy oceniać w sposób ciągły tj. dla każdego przypadku nowej pomocy de minimis należy ustalić łączną kwotę pomocy de minimis przyznaną w ciągu danego roku budżetowego oraz dwóch poprzedzających go lat budżetowych. W tym celu powinno się uwzględnić pomoc przyznaną przez państwo członkowskie w całości lub w części ze środków wspólnoty. Jeśli łączna kwota pomocy przewidziana w ramach środka pomocy przekracza wymieniony pułap, do pomocy tej nie stosuje się przepisów niniejszego rozporządzenia, nawet w odniesieniu do części, która nie przekracza tego pułapu. W takim wypadku nie można domagać się korzyści z tytułu z niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do tego rodzaju środka pomocy ani w chwili przyznania takiej pomocy, ani później. Pułap określony w ust. 2 wyraża się jako dotacja pieniężna. Wszystkie podane wartości są wartościami brutto, czyli nie uwzględniają potrąceń z tytułu podatków ani innych opłat. W rozporządzeniu uregulowano także, że nie powinno być możliwe rozbijanie środków pomocy dla których wartość wykracza poza pułap pomocy de minimis na kilka mniejszych części w celu sprowadzenia tych części do poziomu mieszczącego się w zakresie w/w kwoty. Natomiast za datę przyznania pomocy de minimis należy uznać moment, w którym podmiot gospodarczy uzyskał prawo przyjęcia takiej pomocy, zgodnie z obowiązującym krajowym systemem prawnym.

Sąd pierwszej instancji zauważył, że w polskim systemie prawnym zasady postępowania w sprawach dotyczących pomocy państwa spełniającej przesłanki określone w art. 87 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską zwanej dalej "pomocą publiczną" określa ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. 2010, nr 18 poz. 99), zgodnie z którą za dzień udzielenia pomocy - należy rozumieć dzień, w którym podmiot ubiegający się o pomoc publiczną nabył prawo do otrzymania tej pomocy (art. 2 pkt. 11). W świetle powyższego dzień otrzymania pomocy to dzień, w którym podmiot ubiegający się o pomoc publiczną nabył prawo do otrzymania tej pomocy, a nie dzień, w którym tę pomoc faktycznie otrzymał. W sytuacji, gdy uprawnienie do otrzymania pomocy wynika z umowy cywilnoprawnej, dniem nabycia prawa do tej pomocy jest dzień zawarcia tej umowy.

Zgodnie z art. 37 ust. 1 ww. ustawy, podmiot ubiegający się o pomoc de minimis jest zobowiązany do przedstawienia podmiotowi udzielającemu pomocy, wraz z wnioskiem o udzielenie pomocy:

- 1) wszystkich zaświadczeń o pomocy de minimis, jakie otrzymał w roku, w którym ubiega się o pomoc, oraz w ciągu 2 poprzedzających go lat, albo oświadczenia o wielkości pomocy de minimis otrzymanej w tym okresie, albo oświadczenia o nieotrzymaniu takiej pomocy w tym okresie;
- 2) informacji niezbędnych do udzielenia pomocy de minimis, dotyczących w szczególności wnioskodawcy i prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz wielkości i przeznaczenia pomocy publicznej otrzymanej w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą na pokrycie których ma być przeznaczona pomoc de minimis.

Wobec powyższych regulacji Sąd pierwszej instancji stwierdził, że pomoc w wysokości 778 250 zł, stanowiąca równowartość kwoty 195 860,07 Euro nie powinna być przyznana powódce w ramach konkursu nr (...)ze względu na przekroczenie progu dopuszczalności pomocy de minimis.

Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że zawarta w dniu 23 grudnia 2010 r. umowa jest umową o świadczenie niemożliwe i jest nieważna - art. 387 § 1 k.c. Zauważył, że niemożliwość świadczenia należy rozumieć jako niemożliwość o charakterze obiektywnym, pierwotnym i trwałym, przy czym przesłanki te muszą zostać spełnione łącznie. Takie cechy, w ocenie Sądu, nosiła umowa z dnia 23 grudnia 2010 r. Dotyczyła ona dofinansowania, które z uwagi na fakt przyznania wcześniejszej pomocy nie mogło być zrealizowane w dniu zawarcia umowy, a niemożliwość ta miała charakter trwały. Niemożność ta miała charakter obiektywny, gdyż zgodnie z art. 2 rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. przyznana kwota pomocy z przekroczeniem kwoty progowej – 200.000 Euro nie podlega regulacji dotyczącej pomocy de minimis.

Sąd Okręgowy stwierdził, że brak jest podstaw do zastosowania art. 387 § 2 k.c. Przepis ten nakłada obowiązek naprawienia szkody na stronę, która "w chwili zawarcia umowy wiedziała o niemożliwości świadczenia, a drugiej strony z błędu nie wyprowadziła". W ocenie Sądu, nie można przyjąć, że pozwany w chwili zawarcia umowy miał wiedzę o niemożliwości świadczenia. Z załączonych przez powódkę oświadczeń i dokumentów wynikało, że nie korzystała ona wcześniej z pomocy publicznej rozumianej jako pomoc de minimis. Ponadto powódka złożyła w dniu 8 grudnia 2010 r. oświadczenie o nieuzyskaniu pomocy de minimis. W ocenie Sądu Prezes Zarządu strony powodowej składając wniosek o dofinansowanie oraz oświadczenie z dnia 8 grudnia 2010 r. wiedział o udzielonej pomocy de minimis. Powódka przed podpisaniem przedmiotowej umowy uzyskała sześciokrotnie pomoc de minimis.

Sąd Okręgowy stwierdził, że powódka nie może skutecznie powoływać się na niewiedzę w zakresie zasad udzielania pomocy de minimis, albowiem występuje jako profesjonalista w obrocie prawnym. Ponadto wielokrotnie korzystała z tej pomocy. Zdaniem Sądu, powódka w tym zakresie wprowadziła pozwanego w błąd.

Sąd pierwszej instancji doszedł do wniosku, że w momencie uzyskania informacji o udzielonej pomocy de minimis, pozwany winien był zaprzestać udzielać dofinansowania. Pozwany dopiero w 2016 r. ocenił, że umowa powinna zostać rozwiązana. Stan faktyczny uzasadniający przeprowadzenie kontroli oraz zaprzestanie udzielania pomocy w ramach przedmiotowego projektu zaistniał już w chwili przedłożenia przez stronę powodową zaświadczenia z dnia 10 listopada 2011 roku. Pozwana niezasadnie kontynuowała umowę oraz wypłacała świadczenia częściowe. Przepisy obowiązującego w latach 2010-2013 rozporządzenia Komisji były jasne. Decyzja pozwanego o obniżeniu dofinansowania nie znajdowała umocowania w prawie unijnym.

Odnosząc się do roszczenia powódki o zwrot kwoty gwarancji bankowej, Sąd pierwszej instancji wskazał, że gwarancja bankowa jest pozakodeksową umową nazwaną uregulowaną w prawie bankowym i przytoczył art. 81 Prawa bankowego. Wywodził, że powódka nie wykazała, aby pozwany nie był uprawniony do zaspokojenia się z gwarancji w zakresie kwoty udzielonej refundacji. Nie przedłożyła umowy gwarancji zawartej z bankiem. Poza tym, skoro powódka pomimo braku podstawy uzyskiwała pomoc publiczną, to ziszcila się przesłanka wykorzystania środków niezgodnie z przepisami prawa. Powyższe uprawniało pozwanego do uzyskania zwrotu nienależnie udzielonej refundacji w wysokości 166 537,30 zł stanowiącej sumę wypłaconych świadczeń.

Biorąc pod uwagę fakt, że pozwany po uzyskaniu w 2011 r. informacji o uzyskanej pomocy de minimis, kontynuował wypłatę świadczenia, Sąd ocenił, że nie był on uprawniony do naliczania odsetek i pobrania z gwarancji kwoty 69.906 zł. Odsetki te stanowiłyby nieuzasadnioną korzyść dla pozwanego. Pozwany bowiem po uzyskaniu przez pozwanego wiedzy o wysokości udzielonej powódce pomocy de minimis w listopadzie w 2011 r., poprzez kontynuowanie umowy, naruszył zasady należytej staranności. Z uzasadnienia wynikało, że naruszenie tych zasad zadecydowało o zasądzeniu od pozwanego na rzecz powódki kwoty 69.906 zł.

Ustawowe odsetki od tej kwoty Sąd zasądził od dnia 17 lutego 2017 r. do dnia zapłaty. Oceniał, że w wyniku otrzymania pisma z dnia 8 lutego 2017 roku (doręzonego w dniu 9 lutego 2017 roku) pozwany wiedział o konieczności zwrotu wskazanej sumy pieniężnej i winien uczynić mu zadość w terminie 7-dniowym.

Sąd Okręgowy stwierdził, że powódka nie udowodniła, aby poniosła szkodę. W latach 2010 – 2013 (...) Spółka z o.o. uzyskała wysokie dochody, natomiast zysk w 2013 roku był o 50 % wyższy niż w 2010 roku i stanowił wynik zrealizowanego projektu w ramach kwestionowanej umowy. Umowa została zawarta niezgodnie z prawem, o czym powód winien był wiedzieć, a poniesione wydatki nie stanowiły jego szkody, skoro w wyniku ich poniesienia spółka uzyskała zyski. Wobec tego roszczenie powódki o zasądzenie kwoty 53 928,37 zł tytułem zwrotu wydatków kwalifikowanych Sąd ocenił jako niezasadne i je oddalił.

O kosztach procesu sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c.

Apelacje od powyższego wyroku wniosły obie strony.

Pozwany zaskarżył wyrok w części tj. w punkcie I. Wyrokowi zarzucił:

D) naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia przez Sąd wszystkich zebranych w sprawie dowodów w postaci wezwania banku do zapłaty kwoty wynikającej z gwarancji (pismo pozwanego znak: (...) z dnia 30 grudnia 2016 r.), jak też wezwania powódki do zapłaty (pismo pozwanego znak: (...) z dnia 14 grudnia 2016 r.), które to wezwania opiewały również na kwotę odsetek liczonych jak dla zaległości podatkowych od kwoty 166 537.30 zł - stosownie do dyspozycji art 207 ust 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, co wskazywało jednoznacznie na uprawnienie pozwanego do żądania zwrotu również kwoty 69.906 zł, tytułem zwrotu odsetek od nienależnie pobranej kwoty pomocy de minimis, a w konsekwencji skutkowało nieuzasadnionym zasądzeniem na rzecz powódki kwoty 69.906 zł,

2. art 233 § 1 k.p.c. w zw. z art 81 ust 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, polegające na ocenie materiału dowodowego w sposób nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania, wyrażające się w braku konsekwencji Sądu I w ustaleniach, iż pozwany słusznie miał prawo dochodzić zwrotu środków od powódki w wysokości 166 537.30 zł, jednak uprawnienia takiego nie miał już co do kwoty 69.906 zł, a gwarancja bankowa stanowiła jednostronne zobowiązanie banku do zapłaty kwoty w niej wskazanej, obejmującej zwrot zarówno należności głównej w wysokości 166 537.30 zł, jak i odsetek w wysokości 69.906 zł i Sąd I instancji przyznał, że pozwany z gwarancji miał prawo skorzystać, co skutkowało błędnym zasądzeniem od pozwanego na rzecz powódki kwoty 69.906 zł,

3. art 321 § 1 k.p.c. poprzez zasądzenie przez Sąd I instancji ponad żądanie pozwu wyrażające się w tym, iż pomimo, że powódka wskazywała jako podstawę prawną pozwu art. 387 § 2 k.c., powołując się na nieważność zawartej z pozwanym umowy i dochodzenia na tej podstawie odszkodowania, Sąd I instancji uwzględniając powództwo co do kwoty 69.906 zł wskazał, że odsetki powyższe stanowiły nieuzasadnioną korzyść pozwanego, co może wskazywać na to, że Sąd I instancji oparł rozstrzygnięcie na przepisach o bezpodstawnym wzbogaceniu,

4. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku, które nie zawiera wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa i dowodów, na podstawie których Sąd go wydał, wyrażające się w:

1) niewskazaniu przez Sąd I instancji podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa oraz dowodów, na podstawie których zasądzono od pozwanego na rzecz powoda kwotę 69.906 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lutego 2017 r. do dnia zapłaty i poprzestaniu na stwierdzeniu, iż ww. kwota stanowiłaby nieuzasadnioną korzyść pozwanego, co w konsekwencji prowadzi do braku możliwości weryfikacji stanowiska Sądu poprzez kontrolę instancyjną orzeczenia;

2) niewskazaniu przez Sąd I Instancji podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa oraz dowodów, na podstawie których Sąd ustalił wysokość zasądzonej pozewem kwoty, tj. nieokreślenie, jakich transz dofinansowania wskazana kwota dotyczyła, jak też dat, które Sąd I instancji przyjął za daty początkowe naliczenia odsetek od poszczególnych transz dofinansowania;

3) wewnętrznej sprzeczności uzasadnienia orzeczenia, na co wskazują okoliczności, iż Sąd z jednej strony uznał, że umowa o dofinansowanie była nieważna, co skutkowało uzyskaniem przez powódkę pomocy publicznej bez podstawy prawnej, a tym samym doprowadziło do ziszczenia się przesłanki wykorzystania środków niezgodnie z przepisami prawa, których zwrotu pozwany miał prawo dochodzić od powódki, a z drugiej strony Sąd wskazał, iż pozwany naruszył zasady należytej staranności, o której można mówić wyłącznie w przypadku istnienia ważnej umowy,

II) naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

1) art. 207 ust 1 pkt 3 u.f.p., poprzez jego niezastosowanie, podczas, gdy zarówno w wezwaniu do zwrotu środków wystosowanym przez pozwanego do powódki (pismo pozwanego znak: (...) z dnia 14 grudnia 2016 r.), jak też wezwaniu wystosowanym przez pozwanego do banku (pismo pozwanego znak:(...) z dnia 30 grudnia 2016 r.) pozwany wskazywał, iż na podstawie art 207 ust 1 u.f.p. kwota wypłaconego dofinansowania podlega zwrotowi wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od dnia wypłaty środków do dnia jej zwrotu, tym samym, kwota pobranego niezgodnie z przepisami prawa dofinansowania powinna zostać zwrócona wraz z odsetkami w kwocie 69.906 zł, a Sąd I instancji pomijając regulację wskazaną w art. 207 ust 1 u.f.p. niesłusznie uwzględnił powództwo co do ww. kwoty.

2) art 207 ust 1 u.f.p. w zw. z art. 25 ust 1 i 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej w zw. z art 16 ust 2 i art. 35 rozporządzenia Rady (UE)2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej poprzez ich niezastosowanie, pomimo, iż z ww. przepisów prawa wynika, że środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, jak i odsetki od takich środków, których zasądzenia żądała powódka - jako pobrane nienależnie i z naruszeniem przepisów o udzielaniu pomocy publicznej - podlegają zwrotowi do budżetu Unii Europejskiej i nie mogą stanowić nieuzasadnionej korzyści pozwanego, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kwoty 69.906 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lutego 2017 r. do dnia zapłaty

W oparciu o tak przedstawione zarzuty pozwany wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku w części obejmującej jego punkt I oraz orzeczenie co do istoty, tj. oddalenie powództwa również co do kwoty 69.906 zł wraz z ustawowymi odsetkami zasądzonymi od tej kwoty od dnia 17 lutego 2017 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obydwie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

2) ewentualnie, uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części, tj. pkt I wyroku i przekazanie sprawy w zaskarżonej części Sądowi Okręgowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego, w tym kosztach zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Strona powodowa zaskarżyła wyrok w części tj. punkt II i III zarzucając:

I) naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

1) przepisu art. 58 § 3 k.c. w związku z przepisem art. 5 k.c., po pierwsze przez przyjęcie, że dotknięta nieważnością była tylko część umowy pomiędzy powódką a pozwanym z 23 grudnia 2010 r. a w mocy pozostała jej część dotycząca zabezpieczenia jej wykonania w postaci ustanowienia gwarancji bankowej, podczas gdy umowa ta jako sprzeczna z prawem dotknięta była sankcją nieważności (art. 58 § 1 k.c.), co pozbawiało pozwanego podstaw do pobrania należności z gwarancji bankowej; po wtóre, przez pominięcie regulacji zawartej w przepisie art. 5 k.c. i absencję oceny, czy skorzystanie przez pozwane województwo z gwarancji bankowej mimo nieważności umowy, a więc i postanowienia

nakładającego na powódkę obowiązek jej ustanowienia, nie stanowiło nadużycia prawa podmiotowego, które to nadużycie, w ocenie powódki, było wyraźne

2) przepisu art. 387 § 1 i 2 k.c. przez jego niezastosowanie do umowy 6 grudnia 2011 r. zawartej przez pozwane Województwo z powódką w czasie, gdy pozwane Województwo posiadało już wiedzę o tym, że umowa z 23 grudnia 2010 r. jest nieważna,

3) przepisu art. 72 § 1 i 2 k.c. przez jego niezastosowanie przy ocenie statutu prawnego umowy z 6 grudnia 2011 r., która to, zdaniem powódki, był nową umową zawartą pomiędzy stronami.

II) naruszenie przepisów prawa procesowego a mianowicie:

1) przepisu art. 386 § 4 k.p.c. poprzez nierozpoznanie istoty sprawy, albowiem okolicznością faktyczną stanowiącą podstawę roszczenia powódki, opartego na przepisie art. 387 § 1 i 2 k.c., było zawarcie umowy 6 grudnia 2011 r., a więc kontraktu o świadczenie niemożliwe ograniczenie się do rozpoznania podstawy prawnej roszczenia wyłącznie przez pryzmat umowy z 23 grudnia 2010 r. oraz nienależnie naliczonych odsetek,

2) przepisu art. 232 k.p.c. w zw. 241 k.p.c. przez jego niezastosowanie i niezarządzenie uzupełnienia materiału dowodowego poprzez dopuszczenie i przeprowadzenie z urzędu dowodu z dokumentu umowy gwarancji bankowej, który jak, wynika z uzasadnienia wyroku, miał istotne znaczenie w sprawie,

3) przepisu art. 233 k.p.c. przez naruszenie granic swobodnej oceny dowodów i ustalenie, bez istnienia wystarczających dowodów, związku wzrostu przychodów i zysków powódki latach 2011-2013 z dofinansowaniem uzyskanym od pozwanego oraz, mimo bezpośrednich dowodów, dokonanie ustaleń dotyczących gwarancji bankowej; ponadto przez oddalenie powództwa w części dotyczącej kwoty dofinansowania przysługującego powódce, pomimo braku dowodów świadczących o naruszeniu umowy z 6 grudnia 2011 r. przez stronę powodową.

Mając na uwadze podniesione zarzuty apelujący wniósł o:

1) zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 220 464,67 zł wraz z odsetkami:

a) od kwoty 166 536,30 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 6 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty,

b) od kwoty 53 928,37 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 22 października 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia

zapłaty,

2) zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, ewentualnie

3) uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania apelacyjnego.

Apelacja zawierała też wniosek o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z umowy o udzielenie gwarancji bankowej na okoliczności jej kausalnego charakteru i bezprawnego zaspokojenia pozwanego z sumy gwarancji bankowej.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje.

Apelacja powoda jest bezzasadna, zaś apelacja pozwanego uzasadniona w części.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia Sądu Okręgowego i uznaje je za własne. Błędna jest natomiast ocena prawna w zakresie uznania, iż umowa z dnia 23 grudnia 2010 r. jest nieważna w oparciu o art. 387 § 2 k.c.

Odnoszą się w pierwszej kolejności do zarzutów naruszenia prawa procesowego zawartego w obu apelacjach, Sąd Apelacyjny uznaje je za bezzasadne.

Zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może znaleźć uzasadnienie w tych wyjątkowych sytuacjach, w których treść uzasadnienia uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny, zrozumienia toku rozumowania sądu, który doprowadził do wydania orzeczenia, gdy sfera motywacyjna pozostaje nieujawniona bądź niezrozumiała lub gdy zawarte w nim rozważania pozostają całkowicie bez związku z rozpoznawaną sprawą. Tylko bowiem w takim przypadku uchybienie art. 328 § 2 k.p.c. może być uznane za mogące mieć wpływ na wynik sprawy. W ocenie Sądu Apelacyjnego kontrola instancyjna zaskarżonego wyroku jest możliwa, mimo pewnych jego mankamentów polegających na niewskazaniu w motywach pisemnych orzeczenia w jaki sposób Sąd Okręgowy wyliczył zasądzoną wyrokiem kwotę. Kwota ta wynika wprost z materiału dowodowego w postaci złożonych dokumentów, niekwestionowanych przez strony. I tak kwota odsetek zasądzonych wyrokiem to różnica pomiędzy kwotą 236.442,30 zł objętą żądaniem pozwu, stanowiącą należność pobraną z gwarancji bankowej, przy czym kwota 166.537,30 zł odpowiada wypłaconej kwocie z umowy (umowa k.141-170, wezwanie do zapłaty gwaranta pismo pozwanego z dnia 30 grudnia 2016 r., k.17-18 akt).

Niewskazanie przez Sąd Okręgowy podstawy prawnej zasądzonego świadczenia, stanowi uchybienie, które nie uniemożliwia kontroli instancyjnej. Z kwestią tą wiąże się zarzut naruszenia art. 321 § 1 k.p.c. poprzez uwzględnienie w części powództwa w oparciu o podstawę prawną nie wskazaną przez powoda. Jest on oczywiście bezzasadny. W postępowaniu cywilnym zakres żądanej ochrony prawnej określa zarówno przedmiot postępowania, jak i przedmiot orzekania wyznaczony przez w art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c., okolicznościami faktycznymi żądanie to uzasadniającymi. Nie wiąże natomiast sądu i nie wyznacza granic przedmiotu orzekania kwalifikacja prawna żądania wskazana w pozwie. Możliwość zakwalifikowania powołanej podstawy faktycznej według różnych podstaw prawnych nakłada na sąd obowiązek ich rozważenia i zastosowania jednej z nich, nawet odmiennej od wskazanej przez powoda, a wykonanie tego obowiązku, również przez sąd drugiej instancji, nie narusza art. 321 § 1 KPC (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2003 r., V CKN 115/01, z dnia 16 września 2009 r., II CSK 189/09, Palestra 2009, nr 11 - 12, poz. 276, z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 549/14, z dnia 25 czerwca 2015 r., V CSK 528/14, OSNC-ZD 2016 r. Nr 4, poz. 73), z dnia 30 listopada 2016 r., III CSK 351/16).

Sąd Apelacyjny nie podziela też zarzutu apelacji pozwanego naruszenia art. 233 §1 k.p.c. Sformułowanie tego zarzutu jest błędne. Zarzut ten w istocie nie jest związany z oceną materiału dowodowego, ale dotyczy wyciągnięcia błędnych wniosków i niewłaściwej oceny prawnej dokonanej przez Sąd Okręgowy w oparciu o wskazane dokumenty.

Za bezzasadne należało też uznać zarzut apelacji powoda naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. poprzez nierozpoznanie istoty sprawy. Spełnienie tej przesłanki odnosi się bowiem do sytuacji, gdy sąd pierwszej instancji zaniechał zbadania merytorycznej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2017 r., I CZ 10/17; z dnia 23 marca 2017 r., V CZ 11/17; z dnia 13 marca 2013 r., IV CZ 15/13 oraz z dnia 5 czerwca 2014 r., IV CZ 32/14).

Zarzut obrazu art. art. 232 k.p.c. w zw. 241 k.p.c., aczkolwiek bezzasadny, stał się bezprzedmiotowy na etapie postępowania apelacyjnego. Sąd Apelacyjny uzupełnił bowiem postępowanie dowodowe w oparciu o art. 381 k.p.c. przeprowadzając dowód z dokumentu w postaci gwarancji bankowej, uznając, iż nie ucierpi na tym zasada koncentracji dowodów i sprawności postępowania, zaś dowód ten pozwoli na prawidłową ocenę stosunków prawnych łączących strony. (por. np. uzasadnienie wyroku SN z dnia 7 listopada 1997 r. II CKN 446/97 OSNC 1998 r., z. 4, poz. 67; postanowienie SN z dnia 19 lutego 2002 r. IV CK 3/02).

Pozostałe zarzuty obu apelacji dotyczą naruszenia przepisów prawa materialnego. Sąd Apelacyjny nie podziela oceny prawnej zaprezentowanej przez Sąd Okręgowy, uznającego, iż nieważność umowy wynika z podstawy prawnej wskazanej przez powoda – art. 387 §1 k.c. Niemożliwość świadczenia, o której mowa w art. 387 §1 k.c., to tzw. niemożliwość obiektywna. Świadczenie jest niewykonalne, kiedy nie jest w stanie spełnić go ani dłużnik, ani nikt inny, a taka ocena uzasadniona jest ograniczeniami wynikającymi z praw natury oraz stanu wiedzy i techniki. Aczkolwiek

niemożliwość zachodzi także wtedy, gdy spełnieniu świadczenia sprzeciwia się obowiązująca norma prawna (tzw. niemożliwość prawna) to niemożliwość "prawna" polegająca na zobowiązaniu do świadczenia zakazanego przez prawo, nie może być kwalifikowana jako "niemożliwość" w rozumieniu art. 387 §1 k.c., bo chodzi tu o przypadek czynności prawnej o treści sprzecznej z ustawą i jako takiej nieważnej z mocy art. 58 §1 k.c. W wyroku z dnia 8.1.2009 r. (I CSK 239/08) Sąd Najwyższy wskazał, iż że udzielenie pomocy finansowej beneficjentowi, w sytuacji gdy już w chwili podpisania umowy było to niedopuszczalne z punktu widzenia prawa wspólnotowego, powoduje nieważność takiej umowy jako sprzecznej z prawem (art. 58 § 1 k.c.). Wykluczył przy tym Sąd Najwyższy możliwość zastosowania art. 387 § 2 k.c., która jest zasadniczo dopuszczalna jedynie w wypadku rzeczywistej, obiektywnej niemożliwości świadczenia, czyli w wypadku, gdy świadczenia nie może spełnić ani dłużnik, ani żadna inna osoba (zob. wyrok SN z 8 maja 2002 r., III CKN 1015/99). Tymczasem spełnienie świadczenia będącego przedmiotem umowy między stronami (zapłata określonej kwoty pieniężnej) jest obiektywnie i realnie możliwe. Spełnienie świadczenia jest jednak niedopuszczalne jako sprzeczne z ustawą. W takiej sytuacji zastosowanie powinien znaleźć art. 58 § 1 k.c, nie zaś art. 387 § 2 k.c.

Zatem umowa z dnia 23 grudnia 2010 r. w ogóle nie powinna być zawarta, ponieważ powódka nie spełniała przesłanek uzyskania pomocy de minimis, której głównym warunkiem udzielenia jest, aby beneficjent w okresie bieżącego roku podatkowego i dwóch poprzednich lat podatkowych nie uzyskał pomocy przekraczającej kwotę stanowiącej równowartość 200 tys. Euro. Nieważność umowy obligowała pozwanego jako instytucję zarządzającą do żądania zwrotu nienależnie wypłaconych środków wraz z odsetkami.

Zgodnie z art. 207 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 2077), w przypadku, gdy środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich są wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem, wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184, pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości - podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji, o której mowa w ust. 9, na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy.

W art. 207 ust. 8 stwierdza się natomiast, iż w przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 1, instytucja, która podpisała umowę z beneficjentem, wzywa go do: 1) zwrotu środków lub 2) do wyrażenia zgody na pomniejszenie kolejnych płatności, o którym mowa w ust. 2, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania. W art. 207 ust. 9 tej ustawy określono, że po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 8, organ pełniący funkcję instytucji zarządzającej lub instytucji pośredniczącej w rozumieniu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju albo ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 72, poz. 619 ze zm.) wydaje decyzję określającą kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki, oraz sposób zwrotu środków, z uwzględnieniem ust. 2.

Pozwany uzyskał zwrot wypłaconych środków w drodze realizacji zabezpieczenia umowy w postaci gwarancji bankowej. Gwarant – (...) w J. przelał w dniu 4.01.2017 r. na rzecz pozwanego kwotę 236.442,30 zł w tym kwotę 166.537,30 zł tytułem wypłaconej pomocy (wezwanie do zapłaty gwaranta z dnia 30 grudnia 2016 r., k.17-18., przelew z dnia 4.01.2017r., k.16). Wbrew zarzutowi apelacji powoda, pozwany był uprawniony zrealizować obowiązek wynikający z art. 207 ust. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w ten sposób, gdyż wynikało to z treści umowy łączącej strony. Zgodnie z art. 81 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 128 ze zm.) umowa gwarancji bankowej jest jednostronnym oświadczeniem banku zawierającym zobowiązanie, że po spełnieniu przez beneficjenta gwarancji (uprawnionego z gwarancji) określonych warunków zapłaty bank wykona świadczenie pieniężne na rzecz beneficjenta. Gwarancji udzielono do kwoty 933.900 zł na zabezpieczenie należytego wykonania umowy z dnia 23.12.2010 r. (umowa z dnia 28.01.2011 r., k.241-242). Gwarancja była ważna do dnia 31.12.2016 r. Z § 9 gwarancji wynikało, iż gwarant nie był zobowiązany realizować zadań przekraczających ustalenia umowy gwarancji, a spory między stronami miały być rozstrzygane bez udziału gwaranta. Zobowiązanie gwaranta nie tylko miało charakter odrębny i niezależny od umowy o dofinansowanie, ale było także zobowiązaniem abstrakcyjnym, a więc skutecznym niezależnie od ważności stosunku podstawowego, którego zabezpieczeniem należytego wykonania miała być gwarancja bankowa i stosunek zlecenia udzielenia gwarancji (uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 1995 r. III CZP 166/94 (OSNC 1995, nr 10, poz. 135). Oczywiście

jest przy tym, iż gdyby pozwany nie zrealizował obowiązku zwrotu środków w drodze gwarancji bankowej, to byłby uprawniony żądać ich zwrotu wprost od powoda. Obowiązek zwrotu nienależnie wypłaconej pomocy wynikający z art. 207 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych jest niezależny nawet od dobrej wiary beneficjenta udzielonej pomocy (o czym w przypadku powoda nie może być mowy, bowiem podał nieprawdziwe dane przy zawieraniu umowy w dniu 23.12.2010 r.). Niewątpliwie jest zatem, iż powód nie może formułować skutecznie roszczeń odszkodowawczych odnośnie zapłaty tej kwoty powołując się na art. 387 § 2 k.c.

Sąd Apelacyjny nie dostrzega też podstawy w innych przepisach prawa podstaw odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego uprawniających do żądania przez powoda zapłaty kwoty 166.537,30 zł tytułem szkody jaką miał ponieść na skutek wypłaconej w tej wysokości pomocy. Podobnie nie wypłacona przez pozwanego kwota 53.928, 37 zł tytułem wydatków kwalifikowanych nie może być uznana za szkodę. W szczególności podstawy roszczenia nie może stanowić wskazywany w apelacji przepis art. 72 § 1 i 2 k.c., dodatkowo z argumentacją, iż aneks z dnia 6 grudnia 2011 r. był nową umową. Po pierwsze są to nowe twierdzenia powoda, w których powołuje się on na naruszenie zasady prowadzenia negocjacji w dobrej wierze, a zatem podlegają pominięciu na mocy art. 381 k.p.c. Podobnie twierdzenie, iż aneks z dnia 6 grudnia 2011 roku był nową umową podlega pominięciu na tej samej zasadzie. Nadto naruszenie powyższej zasady (prowadzenia negocjacji w dobrej wierze) uzasadnia przyznanie roszczenia o wyrównanie szkody powstałej przez to, że zamierzona umowa nie doszła do skutku. W niniejszej sprawie umowa została zawarta, ale była nieważna. Powód w żaden sposób nie udowodnił, aby poniósł szkodę odpowiadającą podanym kwotom, w szczególności nie wykazał, aby poniesienie przez niego wydatków w kwocie 53.928, 37 zł tytułem wydatków kwalifikowanych, spowodowało szkodę w jego majątku. W tym zakresie Sąd Apelacyjny podziela ustalenia Sądu Okręgowego, uznając zarzut naruszenia art. 233 §1 k.p.c. za bezzasadny.

Odmienne należy jednak ocenić żądanie powoda dotyczące zapłaty odszkodowania odpowiadającego kwocie odsetek - 69.906 zł, uiszczonych na rzecz pozwanego w ramach gwarancji bankowej. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, iż w momencie uzyskania informacji o udzielonej pomocy de minimis (informacja dotarła do pozwanego w dniu 10.11.2011 r.), pozwany winien zaprzestać udzielać dofinansowania, nie zaś zmniejszać zakres przyznanej pomocy. Trafnie wskazał Sąd Okręgowy, iż stan faktyczny uzasadniający przeprowadzenie kontroli oraz zaprzestanie udzielania pomocy w ramach przedmiotowego projektu zaistniał już w chwili przedłożenia przez stronę powodową zaświadczenia z dnia 10.11. 2011 roku. Niemniej jednak pozwany wbrew przepisom prawa kontynuował umowę oraz wypłacał świadczenia, przy czym nie było wówczas wątpliwości co do interpretacji prawa w tym zakresie. Zatrudnieni u pozwanego świadkowie nie potrafili wskazać przyczyny, dlaczego umowa ta była kontynuowana. Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynikało jedynie, że pojawiły się wątpliwości dotyczące ustalenia momentu udzielenia pomocy, tj. czy jest to dzień zawarcia umowy, wypłaty pierwszych środków, czy też ostatniej transzy, co było bez znaczenia w stanie faktycznym w niniejszej sprawie. Pozwany w dniu 18.11.2011 r. podjął decyzję nie mającą umocowania w prawie unijnym o obniżeniu wysokości dofinansowania, mimo, że z informacji uzyskanej od powoda wynikało, iż przed podpisaniem umowy wykorzystał limit pomocy de minimis w kwocie 22 197,98 Euro. Skutkowało to podpisaniem aneksu z dnia 6 grudnia 2011 roku, w sytuacji gdy pozwany powinien już wtedy podjąć czynności kontrolne i rozwiązać umowę. Pozwany dopiero w 2016 r. ocenił, że umowa powinna zostać rozwiązana, a pomoc była udzielona wbrew przepisom prawa wspólnotowego.

Odnosząc się do podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego, stwierdzić trzeba, iż co prawda czynność prawna nieważna nie wywołuje skutków prawnych właściwych dla danego typu czynności, ale nie oznacza to, że z zachowaniem stron, które zostaje ocenione jako nieważna czynność prawna, nie mogą wiązać się żadne skutki prawne. To zachowanie może bowiem być elementem bardziej złożonego stanu faktycznego, opisanego w hipotezie jakiejś normy prawnej; polegającego np. na spełnieniu nienależnego świadczenia (art. 410 § 1 k.c.) czy wyrządzeniu szkody bezprawnym i zawinionym zachowaniem (art. 415 k.c.).

Analizując obowiązki pozwanego jako instytucji zarządzającej wskazać należy, iż w orzecznictwie sądów administracyjnych jednolicie przyjmuje się, że w obowiązujących przepisach jest umocowanie dla instytucji zarządzającej do samodzielnego stwierdzenia (skontrolowania i ustalenia), w ramach projektu doszło do naruszenia przepisów (por. m.in. wyroki: NSA z 13 czerwca 2012 r., sygn. akt II GSK 180/12; z 18 października 2016 r., sygn. akt

II GSK 821/15; z 17 maja 2017 r., sygn. akt II GSK 3123/15). Art 26 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 ze zm.). wymienia przykładowo zadania instytucji zarządzającej. I tak zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 14, 15, 15a te same ustawy do zadań instytucji zarządzającej należy m.in.: prowadzenie kontroli realizacji programu operacyjnego, w tym kontroli realizacji poszczególnych dofinansowanych projektów; odzyskiwanie kwot podlegających zwrotowi, w tym wydawanie decyzji o zwrocie środków przekazanych na realizację programów, projektów lub zadań, o której mowa w przepisach o finansach publicznych; ustalanie i nakładanie korekt finansowych, o których mowa w art. 98 rozporządzenia 1083/2006.

Przepisy te realizują postanowienia wynikających z treści art. 60 pkt a) i b) i art. 98 ust. 1 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz.Urz. UE L Nr 210, str. 25 ze zm.).

Art. 60 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 stanowi, iż instytucja zarządzająca odpowiada za zarządzanie programami operacyjnymi i ich realizację zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami, a w szczególności za: a) zapewnienie, że operacje są wybierane zgodnie z kryteriami mającymi zastosowanie do programu operacyjnego oraz że spełniają one mające zastosowanie zasady wspólnotowe i krajowe przez cały okres ich realizacji, b) weryfikacje, że współfinansowane towary i usługi są dostarczone oraz że wydatki zadeklarowane przez beneficjentów na ich operacje zostały rzeczywiście poniesione i są zgodne z zasadami wspólnotowymi i krajowymi. Stosownie natomiast do treści art. 98 ust. 1 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz.Urz. UE L Nr 210, str. 25 ze zm.) państwa członkowskie w pierwszej kolejności ponoszą odpowiedzialność za śledzenie nieprawidłowości, działając na podstawie dowodów świadczących o wszelkich większych zmianach mających wpływ na charakter lub warunki realizacji lub kontroli operacji, lub programów operacyjnych oraz dokonując korekt finansowych wymaganych w związku z pojedynczymi lub systemowymi nieprawidłowościami stwierdzonymi w operacjach lub programach operacyjnych. Korekty dokonywane przez państwa członkowskie polegają na anulowaniu całości lub części wkładu publicznego w ramach programu operacyjnego. W ramach ww. działań instytucja zarządzająca jest nie tylko uprawniona, ale i zobowiązana do dokonywania ustaleń i ocen w zakresie prawidłowości realizacji przez beneficjentów projektów, w tym pod kątem ich zgodności z obowiązującymi procedurami.

Zatem nieprawidłowe działanie pracowników pozwanego, niezgodne z przepisami prawa, skutkuje odpowiedzialnością odszkodowawczą na zasadzie art. 417 §1 k.c. Zgodnie z art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Pozwany jako województwo samorządowe jest jednostką samorządu terytorialnego (ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 913). Przesłankami odpowiedzialności z art. 417 §1 k.c. są: szkoda, fakt jej wyrządzenia przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej oraz łączący te zdarzenia normalny związek przyczynowy. Jeśli idzie o przesłankę niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej wskazać należy, iż poza wymienionymi wyżej obowiązkami ustawowymi ciążącymi na pozwanym jako instytucji zarządzającej, art. 8 Kodeksu postępowania administracyjnego statuuje zasadę zaufania i zasadę pewności prawa. Zasada zaufania jest jedną z najważniejszych zasad ogólnych postępowania administracyjnego. Orzecznictwo i literatura wypracowały w oparciu o nią szereg dyrektyw, według których ma się toczyć postępowanie. Z zasady tej wynika m.in. konieczność przewidywalności zachowań administracji publicznej, zakaz przerzucania na obywatela skutków błędnych działań administracji itd. W myśl zasady zaufania niedopuszczalne jest przerzucanie na obywatela negatywnych skutków działań organów administracji publicznej, w szczególności działań sprzecznych z prawem. Również niedopuszczalne jest przerzucanie na obywatela skutków błędów lub uchybień popełnionych przez samego prawodawcę, jak również negatywnych skutków błędów popełnionych przez sam organ administracji publicznej, np. przez ich niewłaściwą interpretację (tak m.in. wyr. NSA w Gdańsku z 12.12.2003 r., I SA/Gd 661/03, Legalis).

Dlatego w ocenie Sądu Apelacyjnego uznać należy, iż powód poniósł szkodę w kwocie odpowiadającej wysokości odsetek pobranych za okres po dacie 18. 11.2011r. kiedy pozwany miał możliwość podjąć prawidłową decyzję o rozwiązaniu umowy, a zatem powstanie szkody pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym (art. 361 k.c.) z niezgodnym z prawem działaniem pozwanego przy wykonywaniu władzy publicznej. Przy prawidłowym działaniu pozwanego powód byłby zobowiązany jedynie do zwrotu w całości udzielonej pomocy i odsetek od kwot wypłaconych do dnia 17.11.2011r. Z zestawienia sporządzonego przez pozwanego (k.17 -18) wynika, iż do tej daty wypłacono powodowi kwotę 7.606, 10 zł (w dniu 29.03.2011 r.) i kwotę 1.854,67 zł (w dniu 24.06.2011 r). Odsetki od tych kwot do daty zapłaty przez Bank (4.01.2017 r.) liczone jak dla zaległości podatkowych wyniosły odpowiednio: 4.661 zł i 1.078 zł, łącznie – 5.739 zł (liczone według kalkulatora odsetek – Legalis). W tym zakresie powód był zobowiązany zapłacić odsetki. O tę więc kwotę należało pomniejszyć kwotę wypłaconą przez gwaranta z tytułu odsetek.

Szkoda powoda z tytułu uiszczenia odsetek, których nie miałby obowiązku zapłacić, gdyby pozwany wykonał obowiązki nałożone na niego jako instytucję zarządzającą, wyniosła więc 64.167 zł. Sąd Apelacyjny uznaje, iż bez znaczenia jest, czy powód rozliczył się z gwarantem z tytułu łączącej go umowy gwarancji, do której stosuje się instytucję przekazu. Bank – jako przekazany zrealizował gwarancję na rachunek powoda – przekazującego. Powód jest zobowiązany do zwrotu Bankowi (stosunek pokrycia) zapłaconej przez niego kwoty odbiorcy przekazu. Zatem niewątpliwie szkoda w jego majątku, w postaci zobowiązania zapłaty na rzecz Banku, powstała (art.361 § 1 kc.).

Zmiana orzeczenia co roszczenia głównego, skutkowałą korektą w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Powód wygrał sprawę w 0,22 %. Poniósł koszty w kwocie 25.336 zł, zaś pozwany w kwocie 10.817 zł. Stosunkowe rozliczenie kosztów w oparciu o art. 100 k.p.c. uzasadnia zasądzenie na rzecz powoda kwoty 2.863, 34 zł.

To mając na względzie Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 §1 k.p.c. i art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego postanowiono w oparciu o art. 98 §1 i 100 k.p.c. Apelacja powoda została oddalona w całości. Przy wartości przedmiotu zaskarżenia 220.465 zł koszty zastępstwa prawnego pozwanego wyniosły 8.100 zł, które powód zobowiązany jest zwrócić pozwanemu. Z kolei apelacja pozwanego została uwzględniona w 0,08% (w.p.z. 69.906 zł, wygrana - 5.739 zł.). Pozwany poniósł koszty instancji odwoławczej w kwocie: 4.050 zł - zastępstwo procesowe i 3.496 zł – opłata od apelacji, powód - 4.050 zł zastępstwo procesowe. Rozliczenie stosunkowe kosztów wskazuje, iż powód winien ponieść koszty w wysokości 928 zł, poniósł zaś w kwocie 4.050 zł, co nakazuje zwrot na jego rzecz 3.122 zł. Różnica kwoty przysługującej pozwanemu – 8.100 zł i powodowi - 3.122 zł ,to kwota 4.978 zł, zasądzona od powoda na rzecz pozwanego.

(...)